

Sprawozdanie z konsultacji społecznych projektu: „Programu rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016 – 2024”

„Program rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016-2024” - jako dokument strategiczny powstał w wyniku uspołecznionego procesu z czynnym udziałem sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, jako efekt szerokiego procesu partycypacji społecznej, opartej m.in. na warsztatach z interesariuszami. Istotnym elementem prac nad Programem rewitalizacji był udział społeczeństwa w definiowaniu problemów oraz szukanie pomysłów na ich rozwiązanie. Prace nad przygotowaniem Programu zostały wykonane w oparciu o metodę partycypacyjno - ekspercką. Zastosowano główne zasady partycypacji, do których zaliczamy: zaangażowanie społeczności przez cały czas tworzenia dokumentu, włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy, równouprawnienie wszystkich uczestników konsultacji, koncentracja na dojrzałych formach partycypacji (współdecydowanie, współodpowiedzialność), jawność, responsywność i dopasowanie form oraz treści partycypacji do potrzeb interesariuszy. O przystąpieniu do opracowania dokumentu zostali poinformowani przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Radzymin, jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, członkowie Rady Sportu a także mieszkańcy, którym rozdystrybuowano informacje o toczących się pracach metodycznych wraz z odpowiednimi formularzami konsultacyjnymi oraz kartami projektów rewitalizacyjnych.

Konsultacje były przeprowadzane etapami, tak aby interesariusze mieli możliwość aktywnego udziału w przygotowaniu Programu. Na etapie prac związanych z diagnozą zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Radzymin, przeprowadzono badania z przedstawicielami lokalnej społeczności. Pozwoliły one na sformułowanie założeń Programu rewitalizacji, możliwie bliskiego oczekiwaniom jak największej liczby mieszkańców. Pierwszy etap konsultacji miał więc na celu zaangażowanie interesariuszy w partycypacyjne opracowanie diagnozy zjawisk kryzysowych, wytyczenie obszarów zdegradowanych, wyznaczenie obszarów do rewitalizacji, zdefiniowanie wizji wyprowadzenia zdefiniowanych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego, wybór celów i działań rewitalizacyjnych.

Konsultacje projektu Programu zostały przeprowadzone zgodnie z następującymi Zarządzeniami Burmistrza:

1. Zarządzenie Nr 0050.56.2016 Burmistrza Radzymina z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Radzymin dotyczących projektu „Programu Rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016 - 2024”;
2. Zarządzenie Nr 0050.57.2016 Burmistrza Radzymina z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie dotyczących projektu „Programu Rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016 - 2024”.

Konsultacje odbyły się w terminie: od 10 maja do 23 maja 2016 r. Celem konsultacji było zebranie uwag, wniosków i opinii od mieszkańców, przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Radzymin w sprawie projektu dokumentu. Konsultacje miały zasięg ogólnogminny.

Wdrożenie procesu partycypacji nad opracowaniem Programu obejmowało następujące techniki i narzędzia partycypacyjne oraz działania aktywizacyjne:

1. Działania promocyjno-informacyjne: informacje o pracach nad „Programem rewitalizacji gminy Radzymin na lata 2016-2024” były na bieżąco publikowane na stronie internetowej gminy oraz na jej oficjalnym fanpage’u na portalu społecznościowym Facebook. Wykorzystanie Internetu pozwoliło na maksymalizację zasięgu działań informacyjno-promocyjnych, a tym samym zwiększyło ich skuteczność.
2. Badania kwestionariuszowe: badanie opinii mieszkańców gminy zrealizowane zostało na etapie opracowywania diagnozy, w dniach od 30 marca do 6 kwietnia 2016 r. Badanie było prowadzone z zastosowaniem połączenia dwóch metod zbierania danych (mixedmode): ankiety internetowej do samodzielnego wypełniania oraz wywiadów kwestionariuszowych. Badania prowadzone były m.in. metodą PAPI (wywiady bezpośrednie, prowadzone przez ankieterów). Łącznie w ankiecie wzięły udział 424 osoby. Próba była zrównoważona pod względem płci, a w kontekście grup wiekowych przeważały osoby między 25 a 44 rokiem życia.

Poznanie opinii i preferencji mieszkańców było bardzo ważne z punktu widzenia trafności diagnozy. Odwołanie się do lokalnej społeczności umożliwiło weryfikację i pogłębienie opisu opracowanego na podstawie danych zastanych. Tym samym stanowisko i punkt widzenia mieszkańców zostały uwzględnione już na etapie wyboru obszarów zdegradowanych do rewitalizacji. Połączenie dwóch technik zbieranych danych zwiększyło szanse na dotarcie do wszystkich grup interesariuszy.

3. Pogłębione wywiady telefoniczne: pogłębione wywiady telefoniczne zostały przeprowadzone wśród lokalnych liderów opinii. Miały one charakter częściowo ustrukturyzowany, co oznacza, że przebiegały zgodnie z przygotowanym wcześniej scenariuszem zawierającym wykaz tematów związanych z problematyką rewitalizacji. W badaniu wzięło udział 12 lokalnych liderów.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż zastosowanie techniki jakościowej pozwoliło na pogłębienie wniosków z badania kwestionariuszowego. Rozmowy z osobami ważnymi dla życia społeczności i wyróżniającymi się znajomością lokalnych uwarunkowań stanowiły cenne źródło informacji na temat potrzeb i preferencji mieszkańców. Zastosowanie techniki wywiadów telefonicznych umożliwiło realizację badania w krótkim czasie i ułatwiło dotarcie do osób o niewielkiej dyspozycyjności czasowej.

4. Warsztaty diagnostyczne: odbyły się w dniu 12 kwietnia 2016 r. w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Radzymin (sala konferencyjna). Podczas spotkania zaprezentowane zostały etapy realizacji projektu, a także główne informacje związane z procesem rewitalizacji. Na warsztatach szczegółowo omówione zostały wyniki badania społecznego. Następnie uczestnicy spotkania zostali poproszeni o wskazanie obszarów gminy, które powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji w pierwszej kolejności. W toku dalszych prac warsztatowych opracowane zostały charakterystyki wybranych obszarów, obejmujące występujące tam problemy, zjawiska kryzysowe i potrzeby rewitalizacyjne oraz na istniejące potencjały do wykorzystania.

Warsztaty stanowiły efektywną i skuteczną formę jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych. Jako technika badawcza o charakterze partycypacyjnym i aktywizującym, warsztaty umożliwiły odwołanie się do wiedzy różnych grup interesariuszy. Do ważnych zalet tej techniki należy również możliwość wykorzystania pozytywnych efektów pracy

grupowej m.in. efektu synergii czy zwiększonej motywacji. Dzięki przeprowadzeniu warsztatów możliwie było uzupełnienie wcześniejszych analiz o dane jakościowe. Zaproszenie do udziału w spotkaniu zostało skierowane do różnych grup interesariuszy, dzięki czemu możliwe było zestawienie ze sobą różnych punktów widzenia.

5. Warsztaty strategiczne: odbyły się w dniu 27 kwietnia 2016 r. Warsztaty strategiczne były kontynuacją prac podjętych podczas warsztatów diagnostycznych i rozpoczęły się od prezentacji dotychczasowych wniosków a także danych ilościowych, na podstawie których dokonano wyboru obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Po zapoznaniu się z analizą wskaźników w sferach społecznej, technicznej, środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej uczestnicy spotkania wspólnie zdefiniowali wizję obszaru rewitalizacji. W drugiej części warsztatów omówione zostały działania rewitalizacyjne, które należy osiągnąć przy zakładanej wizji. Działania te przyporządkowywane były do poszczególnych sfer rewitalizacji. Uczestnicy zostali poinformowani o możliwości zgłaszania kart projektów oraz o kryteriach wyboru projektów do „Programu Rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016-2024”. Karty projektów można było pobrać i składać w formie papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy Radzymin, elektronicznej, w tym na platformie cyfrowademokracja.pl. Karty można było składać od 28 kwietnia do 15 maja 2016 roku.

Warsztaty strategiczne, podobnie jak diagnostyczne przyczyniły się do aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. Ponownie możliwe było wykorzystanie pozytywnych efektów pracy grupowej, a także wypracowywanie konsensusu uwzględniającego punkty widzenia różnych grup. Warsztaty strategiczne stanowiły najwyższą formę partycypacji - współdecydowanie (i jednocześnie współodpowiedzialność) zaangażowanych przedstawicieli lokalnej społeczności o treści „Programu Rewitalizacji Gminy Radzymin na lata 2016-2024”. Oznacza to, że prace odbywały się w partnerstwie pomiędzy władzami samorządowymi a sektorem społecznym i gospodarczym. Na spotkaniach diagnozowano kluczowe problemy, projektowano główne założenia i rozwiązania.

Zgodnie z wymienionymi zarządzeniami Burmistrza konsultacje zostały przeprowadzone w następujących formach:

- 1) otwarte spotkanie informacyjno - konsultacyjne (warsztaty) z mieszkańcami gminy, przedstawicielami sektora gospodarczego i społecznego; spotkanie odbyło się w dniu 16 maja 2016 roku w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy Radzymin; na spotkaniu zaprezentowano kształt, zakres i strukturę projektowanego dokumentu oraz przybliżono partycypacyjny udział w procesie jego tworzenia, udzielano odpowiedzi na zadawane pytania;
- 2) zbierania uwag, propozycji, opinii i wniosków do projektu Programu rewitalizacji.

Konsultacje zostały przeprowadzone poprzez:

- 1) udostępnienie projektu Programu Rewitalizacji w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Radzymin (w Biurze Obsługi Interesanta, na tablicy ogłoszeń Urzędu i w Referacie Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego);
- 2) zamieszczenie projektu Programu Rewitalizacji na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Radzymin www.radzymin.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) w zakładce poświęconej organizacjom pozarządowym oraz w zakładce poświęconej konsultacjom społecznym;
- 3) publikację informacji o konsultacjach w prasie lokalnej;

- 4) zbierania uwag, wniosków, opinii i propozycji na temat projektu Programu, przekazywanych przez interesariuszy osobiście w merytorycznych komórkach Urzędu, telefonicznie, faksem lub pocztą tradycyjną na adres Urzędu, lub za pośrednictwem Internetu, lub do skrzynki na wnioski i opinie funkcjonującej w głównej siedzibie Urzędu, z możliwością wykorzystania opracowanego formularza konsultacyjnego;
- 5) zbierania uwag, propozycji, opinii i wniosków do projektu Programu rewitalizacji za pomocą elektronicznej platformy internetowej (konsultacje on-line) z wykorzystaniem elektronicznego formularza zgłaszania uwag.

W warsztatach strategicznych brali udział pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Radzymin, jednostek organizacyjnych Gminy, przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego oraz mieszkańcy. W trakcie przygotowywania dokumentu interesariusze mogli wypełniać kartę projektu prezentującą przedsięwzięcie uznawane przez nich za ważne/istotne.

Organizatorom konsultacji zależało, aby informacja o Programie rewitalizacji dotarła do możliwie szerokiego grona odbiorców zainteresowanych problematyką rewitalizacji. W tym celu wykorzystano następujące metody:

- 1) informacja zamieszczona na stronie internetowej www.radzymin.pl oraz w BIP;
- 2) w proces informacyjny zaangażowano media społecznościowe;
- 3) media – ogłoszenie o konsultacjach w prasie lokalnej.

Po opracowaniu wstępnej wersji dokumentu „Programu rewitalizacji gminy Radzymin na lata 2016 - 2024” mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania uwag do jego zapisu. Rekomendowana była forma konsultacji on-line za pośrednictwem platformy internetowej Cyfrowa Demokracja (<http://cyfrowademokracja.pl/>). Dzięki wykorzystaniu Internetu wszyscy chętni interesariusze mogli wziąć udział w konsultacjach w dogodnym dla siebie czasie, korzystając z dowolnego urządzenia z dostępem do Internetu. Ważną zaletą tego sposobu zgłaszania uwag jest również ustrukturyzowanie zgłaszanych uwag, umożliwiające ich sprawne opracowanie. Został tam zamieszczony interaktywny formularz umożliwiający wszystkim chętnym wyrażenie swoich opinii o Programie i zaproponowanie ewentualnych zmian w zapisach. Na stronie opublikowano również sam dokument, tak, aby mieszkańcy mogli się z nim dokładnie zapoznać przed wzięciem udziału w konsultacji. Czas na zgłaszanie uwag wynosił 14 dni.

Karty projektu oraz ankiety były dostępne w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy Radzymin, na stronie www.radzymin.pl, www.bip.radzymin.pl. Wnioski, uwagi, sugestie uzyskane zarówno na warsztatach, jak i w formie papierowej, elektronicznej lub telefonicznie zostały poddane analizie merytorycznej w szczególności pod kątem komplementarności z założeniami merytorycznymi, zakresem i celami Programu. Zgłoszono 79 projektów rewitalizacyjnych (76 projektów zgłoszono w formie papierowej, 3 projekty zgłoszono z wykorzystaniem Internetu). Wszystkie projekty poddano szczegółowej analizie merytorycznej i zaopiniowane według ustalonych kryteriów oceny. Ostatecznie w treści dokumentu ujęto 51 projektów (część projektów połączono w jedno zadanie), w tym 23 projekty uznano za zadania główne, a 28 projektów jako zadania uzupełniające.

Większość z nich ostatecznie została uwzględniona w treści Programu. W kartach projektów zgłoszono między innymi następujące propozycje:

- projekty w zakresie polityki inwestycyjnej i rozwoju lokalnego, obejmujące w szczególności: budowę i modernizację dróg, chodników, budowę oświetlenia, parkingów, ścieżek rowerowych,

a także rozbudowę gminnej infrastruktury technicznej, bazy oświatowej i rekreacyjno-sportowej, zagospodarowania parków miejskich i zieleńców wiejskich, modernizację, ochronę obiektów zabytkowych;

- projekty w zakresie polityki społecznej, obejmujące w szczególności: poprawę dostępności do zasobów kultury, prowadzenie dziennego środowiskowego domu pomocy społecznej dla osób upośledzonych umysłowo, utworzenie klubu integracji społecznej, centrum integracji seniorów, utworzenie świetlicy wiejskiej;
- projekty w zakresie polityki ekologicznej/prośrodowiskowej Gminy, obejmujące w szczególności: modernizację źródeł ciepła, promocję OZE, rekultywację terenów po eksploatacji terenów górniczych.

Uwagi i wnioski do projektu Programu zgłaszane były w szczególności na spotkaniach konsultacyjnych, a także drogą mailową i pisemną. Uwagi i opinie do Programu dotyczyły przede wszystkim następujących zagadnień:

1) uwagi o charakterze ogólnym, typu:

- określenie liczby ludności w sołectwach Stare Słupno, Nowe Słupno, Słupno Osiedle, Sieraków - w określonym ulicami obszarze (wniosek został zgłoszony drogą elektroniczną przez Sołtysa Nowego Słupna). Uwaga została uwzględniona przy definiowaniu obszarów kryzysowych do rewitalizacji

2) uwagi o charakterze szczegółowym:

- w zakresie zmiany/weryfikacji granic obszaru w Nowym Słupnie (uwaga zgłoszona telefonicznie przez Sołtysa Nowego Słupna) Uwaga została dokładnie przeanalizowana na warsztatach strategicznych. Uwaga została uwzględniona.
- zwiększenie/weryfikację obszaru kryzysowego obejmującego wieś Zawady o zachodnią część wsi (uwaga została zgłoszona w formie pisemnej na formularzu konsultacyjnym przez Sołtysa wsi Zawady). Uwaga została uwzględniona.

3) uwagi typu: uzupełnienie, weryfikacja tekstu, poprawności stylistycznej, językowej itp. zgłoszone przede wszystkim na etapie konsultacji między merytorycznymi komórkami organizacyjnymi Urzędu - uwzględnione w większości (tam, gdzie wskazano w trakcie konsultacji wewnątrz jednostki - dokument uzupełniono o dodatkowe wyjaśnienia lub przeformułowano stwierdzenia tak, aby były aktualne i szczegółowsze).

Burmistrz
/-/ mgr Krzysztof Chaciński

Opracowanie:
Halina Grzelak - Ref. Partycypacji i Polityki Społecznej
Urzędu Miasta i Gminy Radzymin